УДК 342.951:355.02:004.056(477)
DOI https://doi.org/10.68346/978-617-95591-7-4-2026-21

КІБЕРБЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У ВОЄННІЙ СФЕРІ

Шевантаєва З.В.
здобувач вищої освіти,
Національний університет «Чернігівська політехніка»
e-mail: zlatashevantaieva@gmail.com
Іваньков І.В.
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права та правосуддя,
Національний університет «Чернігівська Політехніка»
e-mail: catzzz1961@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-2090-8011
Іваньков О.І.
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри правових дисциплін,
Національна академія Національної гвардії України
e-mail: o.ivankoff@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-0709-704X

Анотація. Авторами досліджено роль кібербезпеки як невід'ємного складника національної безпеки України у воєнній сфері в умовах збройної агресії. Проаналізовано положення профільного законодавства України щодо правових засад кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та забезпечення кіберстійкості об'єктів критичної інфраструктури. Окреслено новітні загрози, пов'язані з використанням штучного інтелекту для

автоматизації кібератак, створення шкідливого програмного забезпечення та фішингу. Обґрунтовано необхідність поєднання нормативно-правових, організаційних і технологічних механізмів реагування на кіберзагрози.

Ключові слова: національна безпека, воєнна сфера, кібербезпека, кіберпростір, збройна агресія, критична інфраструктура, кіберстійкість, штучний інтелект.

Сучасна система національної безпеки України формується в умовах суттєвої трансформації характеру загроз. Поряд із традиційними воєнними, економічними та політичними загрозами дедалі більшого значення набувають загрози у кіберпросторі. Закон України «Про національну безпеку України» [1] визначає кібербезпеку як один із напрямів забезпечення національної безпеки держави. Отже кіберпростір слід розглядати не лише як технологічне середовище, а як окремий простір, у якому реалізуються національні інтереси та виникають загрози їх порушення.

Правові засади забезпечення кібербезпеки України визначаються Законом України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» [2], що встановлює основні об’єкти кіберзахисту, визначає систему суб’єктів забезпечення кібербезпеки та закріплює правові й організаційні основи її функціонування. Важливим напрямом державної політики є також забезпечення кіберстійкості об’єктів критичної інфраструктури, оскільки порушення їх функціонування може мати негативні наслідки не лише для окремих інформаційних систем, а й для суспільства та держави в цілому.

Особливого значення проблема кібербезпеки набуває в умовах збройної агресії проти України, тому що кіберпростір використовується для здійснення атак на державні інформаційні ресурси, об’єкти критичної інфраструктури, підприємства, фінансові установи та інші інформаційно-комунікаційні системи [3]. У таких умовах кібератаки можуть бути спрямовані не тільки на отримання

інформації, але й на порушення функціонування систем, дестабілізацію роботи органів державної влади та створення додаткових ризиків для суспільства. Окремої уваги потребує розвиток технологій штучного інтелекту.

Сучасні аналітичні матеріали Національного інституту стратегічних досліджень свідчать про те, що штучний інтелект може використовуватися зловмисниками для автоматизації окремих етапів кібератак, створення шкідливого програмного забезпечення, проведення соціальної інженерії та реалізації фішингових атак.

Вдосконалення системи кібербезпеки України має здійснюватися з урахуванням появи нових технологій та способів здійснення кібератак. Ефективна система кібербезпеки повинна поєднувати нормативно-правові, організаційні, технологічні та кадрові механізми. Перспективним напрямом подальших досліджень є визначення оптимальної моделі взаємодії державних органів, суб'єктів критичної інфраструктури та приватного сектору у сфері запобігання й реагування на кіберзагрози.

Список використаних джерел:

1. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text (дата звернення: 12.11.2026).

2. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text *(дата звернення: 12.11.2026).*

3. Концепція трансформації системи військової освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 15.12.1997 № 1410 (у ред. постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1490). База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-п#Text *(дата звернення: 12.11.2026).*